

herved blive et Slags Underdomstole, dog med den Forstel, at deres Dom ikke kunde ganske underkendes af Overdomstolen, Eksamenstkommisjonen. Dernæst om Seminarierne ogsaa der kunde undgaa Skæret, Fristelsen at give deres Dimittender et for godt Vidnesbyrd, vilde det jo være vanskeligt at bestemme og betegne med Talværdi det rette Forhold mellem Seminariets og Eksamenstkommisjonens Dom, ligesom denne vel ogsaa med Ret kunde søle sig trykket ved at skulle dømme ikke efter, hvad den selv har hørt, men efter, hvad der ellers var præsteret — vistnok noget, der hidtil ikke er stet ved de Prøver, hvormed Ministeriet ellers har villet stille Lærerprøverne sammen, Embedsksamnerne. Den fuldstændige Righed, der skulde være denne Ordnings Fortrin, vilde dog alligevel ikke naas, idet Uligheden vilde komme frem ved de forskellige Seminarier, baade Statsseminarierne og de private, af hvilke nogle vilde dømme mildere og andre strengere. Og naar der tilføjes, at det vilde medføre Nødvendigheden af et ordnet Tilsyn med Fri-seminariernes Drift, saa skal jeg ikke anse det passende for mit Bedkommende at komme ind paa Besvarelsen af det Spørgsmaal, hvorvidt saadant kunde være ønskeligt eller nødvendigt, men kun tillade mig at udtale, at det forekommer mig, at slikt vil kunne ordnes, hvis det skønnes nødvendigt, uden at sættes i Forbindelse med den foreslaaede Ordning.

Naar der dernæst med Hensyn til den afsluttende Prøve er foreslaaet, at Prøven i praktisk Færdighed af Pædagogik gjordes til Genstand for en særlig Eksamen, der kunde aflægges samtidig med den anden — altsaa saaledes som nu sker — eller indtil 3 Aar senere efter bunden Lærererfaring i Landets Skoler, saa kunde denne Ordning maasse tiltale som et Ideal; men jeg tror nok, at der er lagt for megen Vægt paa dette Punkt, som om Frelsen alene kom der fra, og som om alt omtrent var i Orden, naar denne Forandring blev indført. Og ganske vist er denne Ordning ikke uden Forbillede: andetsteds, ved tytte Seminarier f. Eks.; men der øves dog, hvad jeg har haft Lejlighed til at overbevise mig om ved Selvsyn, ligesom ved vore Statsseminarier, Eleverne i praktisk Skolegerning ved at lede og overtage Undervisningen som Lærere i den med Seminariet forbundne Øvelsesskole. Som sagt, der er ganske vist noget tiltalende ved Tanken, til Grund for hvilken den Betragtning naturlig ligger, at de unge Mennesker i 18aars Alderen savne den fornødne eller dog ønskelige Lærerdugtighed og Lærererfaring, samt Lærerøvelse og kunne behøve modnere og mere erfarne Læreres Vejledning. Men lader os tænke Tanken til Ende og tage dens Konsekvenser. Hvilke og hvor ere de Lærere, hvortil disse unge Lærere skulle henvises? Hvem skal udpege de saaledes kvalificerede Vejledere? Der klages maasse med Ret højrøstet over Mangel paa pædagogisk Dugtighed, baade hos Forstandere, Lærere og Tilsyn, saa at man derefter ikke let kunde finde de Mænd, der vare egnede til at paavise disse Lærere, der vare dygtige til at meddele saadan Vejledning. Og selv om de vare dygtige, vilde de være villige til, i Forening med deres trøttende og opslidende Lærergerning at paatage sig dette Arbejde? og vilde Kommunerne, som jo ikke kunne tvinges dertil, tillade, at deres Skoler saaledes blive brugte til Øvelsesskoler? og at deres Lærere anvende deres Kræfter paa dette Arbejde, til Dels paa deres egen Skoles Beføstning? Det maatte jo desuden medføre en hel Forandring i Seminaristernes Retstilling. Følgen heraf maatte jo iblandt andet blive, at ingen Seminarist kunde overtage selvstændigt Lærerembede umiddelbart efter Eksamen, som nu, naar han ellers opfylder de andre Bestemmelser, men maatte først undervise som Hjælperlærer eller Andenlærer, en Følge, som vist i øvrigt kunde være ganske fornuftig og have sin Betydning, og derfor anbefales varmt til alvorlig Overvejelse. Hidtil, indtil de sidste Aar, har man jo befundet sig vel ved, at disse Fag vare forenede med den endelige Prøve. Og man dømme om vort Skolevæsen og Forberedelsesanstalterne til Læreruddannelse, hvordan man vil, saa have dog Seminarierne baaret den Frugt, at det er væsentligst fra dem, de ere udgaaede og der de have faaet deres Jordannelse, som nu ere de strengeste Dommere og skarpest se Ufuldkommenhederne ved de forskellige Ordninger, hvor der dog maasse burde tale noget til Fordel for disse, især naar man vilde betænke, at erfarne Lærere kunne de bedste Anstalter ikke frembringe. Selvfølgelig, hvor Eksaminandernes Alder, for Seminariernes Bedkommende i det mindste, kan ligge imellem 18 og 26 Aar, vil naturligvis foruden Kundskab og Begavelse samt Øvelse, Modenheden kunne gøre en stor Forstel. Jeg tror derfor, at en Udskillelse af disse Fag fra den endelige Prøve og en Henlæggelse af dem til en særlig Prøve, af de ovennævnte Grunde vil være af tvivlsom Værdi. Naar man ved Prøven i Pædagogik med de Fag, der naturlig slutte sig hertil, navnlig lagde Vægt paa Pædagogikens Historie ved Siden af de almindelige pædagogiske Grundlæggninger, og ikke fordrede Kritik af Systemer og Behandling af mere eller